

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 65. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12
Negyedévre ——— 6
Egy óra ——— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
rodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap déltűn 5 órakor.

Szombat, márc. 20.

A nagybecskereki vízvezeték.

Irta: Dr. Fialowski Béla, kir. törvényszéki orvos.

Nagybecskerek, március 20.

Városunk képviselőtestülete a jövő hétfőn tartandó ülésén a városi állandó választmány azon határozata felett fog dönteni, mely határozat a városi állandó választmány a létesítendő vízvezeték előmunkálatainak megszavazását javasolja a képviselőtestületnek.

Mindenki, ki városunk érdekeit szívén hordja, azon lesz, hogy ezen mindnyájunkra rendkívül fontos kérdés dűlőre jusson akkép, hogy az előmunkálatok minél előbb megkezdessenek, mert hiszen, ha ezeket azonnal foganatosítják is, maga a vízvezeték létesítéséhez, berendezéséhez még több év szükséges.

Nem akarom ezuttal a vízvezeték előnyeit elfejtegetni, mert ezek oly közismertek, hogy szinte felesleges azokról szólni, másrészt ezen lap hasábjain is már sok szó esett erről.

Ezuttal csakis arról óhajtok szólni, hogy honnan vétessék a vízvezeték vize.

Több év előtt, éppen ismét e lapok hasábjain, e tekintetben is szólaltak fel s ezen felszólalásokban két álláspont domborodott ki és pedig az egyik szerint a vízvezeték vízforrásául a Béga folyónk vize ajánlatott, a másik szerint pedig a mélykutakból óhajtják a vízvezeték vizét beszerezni.

Mindkét álláspont mellett vannak döntő ervek, de kérdés az, hogy a mi viszonyainknak melyik felel meg inkább.

Kétséget sem szenved, hogy közel fekvő azon gondolat, hogy a Béga folyó vizéből veendő a vízvezeték vize, mert, mint többen azt meg is jegyezték, ez esetben soha be nem állhat a vízhiány, másrészt az is tény, hogy a vízszűrés modern eszközei oly tökéletesek, hogy a legundorítóbb, legegésztelenebb vizet csiramentessé, baktériummentessé lehet tenni. Csakis egy elháríthatatlan és pedig nem is oly lényegtelen körülmény szól a folyó vizének ivóvizet szolgáltató vízvezeték céljaira való felhasználása ellen. S ezen körülmény nem csekélyebb, mint az, hogy a folyók vize a légköri hőmérsékeli ingadozásoknak van alávetve, vagyis hogy télen nagyon hideg, nyáron pedig oly meleg, hogy melegség folytán undorító, ihatatlan. Hogy pedig éppen nyáron, midőn legtöbb ivóvizre, mint hűsítő, frissítő itálra van szükség, melegsége folytán undorító ivóvizet szolgáltatson a vízvezeték, az már csak még se járja.

De nemcsak ezen körülmény, hanem az is döntő fontosságú ezen kérdésben, hogy a folyók vizének szűrése elég gyakran a legminuciózusabb gondosság és pedantériával végzett ellenőrzés dacára a szűrőkben támadt defektusok folytán nem ad oly csiramentes vizet, amelyet ivóvizül nyújtani lehet.

S éppen ezért a szűrt ivóvizet egy megfelelő bacteriologikus vizsgáló állomáson vizsgálják s csakis a viznek ily módon való állandó ellenőrzése képezi a megnyugtató kritériumot.

Ezen ellenőrzés keresztülvitele elég bajos. Ha az ellenőrzés bajt mutat ki a szűrőn, ugy ezen baj megszüntetése esetleg hosszabb idejű forgalmi zavart okoz a vízvezeték üzemében.

Mindezen körülmények képezik indokát annak, hogy a vízvezeték vizétől ujabban a folyóvizet nem használják, illetve a folyók vizének vízvezeték céljaira való felhasználásától mindinkább elternek. Így érthető az, hogy hazánkban azon városok is, melyek dacára annak, hogy folyók mentén vannak, a vízvezetékük vizét még sem veszik a folyók vizéből, hanem a vízvezetékkel vízzel ellátó kutakat ásna. Így van ez sok helyütt s hogy néhány hazánkbeli várost említsek, hol ez így van, felhozom a Duna mentén fekvő városokat: Győrt, Komáromot. Ismeretes, hazánk fővárosa, Budapest is évtizedeken át a Dunának szűrt vizét vezette vízvezeték csöveiben s csakis sok évi szomorú tapasztalat indította a szék- és fővárost arra, hogy ma a Duna szűrt vize helyett, egészséges, kifogástalan talajvizet használ a vízvezeték vizül s azt is jó messziről, Kaposztásmegyerről vezeti be a városba.

Épp így a közeli szomszédágunkban levő Szeged városa sem használja a vízvezeték ivóvizétül a „szöke” Tisza vizét, hanem e célra külön kutakat furtak.

Mindezekből látható, hogy a folyóvizeknek ivó vízvezeték céljaira való felhasználása mindinkább háttérbe szorul s tényleg az emberek inkább távolabbról, vagy költségesebb módon szerzik be az ivóvizüket, de lehetőleg elkerülik azt, hogy a folyók vizét e célra felhasználják.

Tulajdonképpen nemcsak a jelenben van ez így, hanem a múltban is így volt ez. Már a régi rómaiak is egyes helyeken nagy áldozatokat hoztak arra, hogy jó ivóvizük legyen állandóan. Az általuk épített vízvezeték maradványai még ma is láthatók több helyütt. Így érthető az is, hogy Bécs városa kitűnő ivóvizét 70—80 kmnyi távolságból vezeti a városba. Zágráb városa sem sokkal közelebről.

Az ideális jó ivóvizet a természetes források szolgáltatják s tényleg ugy Bécs, mint Zágráb városainak ivóvize forrásviz.

Forrásvizet azonban mindenütt beszerezni nem lehet, éppen azért az olyan helyeken, hol ez nem áll rendelkezésre, ott másképpen segítenek magukon az emberek, nevezetesen a mély talajvizet teszik hozzáférhetővé mélykutak, artézi kutatásása, furása által.

Hogy a mélykutak és artézi kutak minő jó vizet szolgáltatnak, arról ezuttal szó ne essék, mert éppen Torontálvármegyében annyi jó vizet szolgáltató artézi

kut van, hogy ezen tétel bizonyítást már nem is igényel, másrészt tudjuk, hogy a mi városi közkutaink is minő jó vizet szolgáltatnak s tudjuk, hogy mióta a lakosság a mélykutaink vizét issza, azóta a járványok csökkentek nálunk.

Végül az ilyen mélykutak szolgáltatják Győr, Komárom, Budapest, Szeged stb. városok kifogástalan vízvezeték ivóvizét.

Mindezek azon meggyőződést érlelték meg bennem, hogy Nagybecskereken is a vízvezeték vizét furandó mély kutak révén kell beszerezni. Hogy pedig ezen furandó kutak vize jó és elegendő mennyiségű lesz-e, arról meggyőződést a próbafurások által lehet szerezni.

Éppen ezért, mert ilyen fontos és életbevágó kérdéssről van szó, erősen hiszem, hogy városunk képviselőtestülete örömmel fogja az állandó választmány határozatát a próbafurások teljesítése tekintetében megerősíteni s ezáltal is városunk egy lépéssel előbbre fog jutni.

Arról, hogy vízvezeték létesítése csatornázás nélkül nem célszerű, mint sokan állítják, ezuttal szólni nem akarok részletesen, hanem csak annyit jegyzek meg, hogy a jó csatornázásnak egyik előfeltétele a vízvezeték, s hogy a vízvezeték nélküli csatornázás igen fogyatékos, sőt ártalmas dolog. Erről esetleg máskor.

Most egyelőre várjuk meg a képviselőtestület hétfői döntését, mely elé bizalommal nézünk.

HIREK.

Tájékoztató.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A kultur-egyesület nagybecskereki munkásgimnáziuma március havi előadásának sorrendje a következő:
Március 19. 8—9-ig Gazdasági vegytan, 9—10-ig Gazdasági földrajz.

Március 24. 8—9-ig Művészettörténet, 9—10-ig Elektrotechnika.

Március 26. 8—9-ig Művészettörténet, 9—10-ig Gazdasági vegytan.

Március 31. 8—9-ig Művészettörténet, 9—10-ig Elektrotechnika.

Március 22. Városi közgyűlés.

Március 26. Megyei áll. vái. ülés.

Március 29. Rendkívüli megyei közgyűlés.

Április 19. Közigazgatási bizottság ülés.

A kaszárnyában.

Borus a látóhatár. Nehéz, sötét fellegek tornyosulnak a Balkán felől. Ki tudja, mi lesz a vége a várakozásnak, ki tudja, hogy a balsejtelmek válnak-e valóra, vagy a békében való remény?

Mindenki készen van arra, hogy nemsokára kitör a háború, az a borzalmas rém, amelynek haladását vértapok, holttestek jelölik.

A kaszárnyában nagy sürgős-forgás van. Bucsóleveleket írna a kintinban a legények. A raktárak zsúfolva vannak élelmiszerekkel. Jókarba helyezik a hadiszereket, féltő gonddal javítják a fegyvereket. És a kaszárnya udvarán, vagy a szakasz-szobákban a pihenés órája alatt csoportokba verődnek a fiúk és aggodalmas, tompa hangon beszélgetnek a háborúról. Ideges izgalom ejti hatalmába mindenük lelkét. Képzeteik előre megfutja a csataterék borzalmas térségeit, ahol

Tavaszi idény.

Szigoruan szabott árak.

NEIZER ÉS GOLDSCHMIDT NAGYBECSKEREK

Nagy raktár kész férfi- és gyermekruhák, felöltők, gallérok és külön nadrágokban.

Ujdonságok: Női és leányka paletók, raglánok, körgallérok és kimenők

minden divatszínben.

281—10.1

arat a halál, ahol véres hullakévek feküsznek össze-vissza sorokban a vérpatakok között. Szomorú sejtelen nehezedik lelkükre s bánatos dal-lamu nótával könnyitenek szívük nehéz elfogó-dásán. A régi háborús dal melódiája mint szomorú gyászének kondul halálos tompasággal:

Jaj istenem, hol fogok én meghalni,
Hol 'og az én piros vérem kifolyni,
Szerbiának, Boszniának közepébe
Lesz sirom,
Arra kérem az anyámat
Ne sirjon.

Mintha a dallal megkönnyebbülés költözne a szívekbe. Már nem is látják olyan vigasztalás nélkül valónak a katonasors szomorú fordulását. Talán nem is következik be okvetlenül a bal-sejtelmek idején álmódott háború. Vagy ha lesz is, hát nem mindenki számára terem ott halál.

Ezalatt pedig tovább halad a munka a kaszárnyákban. Apró faladákat cipelve megjelennek a tartalékosok és póttartalékosok. Gyakorolják az elfeledett fegyverfogásokat, végigpróbálják a fejlődési és menetgyakorlatokat, emlékükből idézik a biztosító- és hírszolgálat fogásait.

A tisztek is szorgalmasan készülnek a háborúra. Taktikai gyakorlatokat végeznek a zászló-alparancsnok vezetése alatt, szerb leckeórákat hallgatnak, tanulják a tereptant, nagy szorgalom-mal nézegetik Szerbia térképét. A hegyek alaku-latát, a völgyek húzódását, a leendő csatateret főbb tájékoztató objektumait, az álló- és folyó-vizeket, a partokat, a kutakat, forrásokat, az utak különböző fajait szorgalmas igyekezettel vésik emlékezetükbe.

Mikor egy-egy bizalmas rendelet érkezik, új izgalom van a kaszárnyában. Megkezdődik a talaigatás. Feleletet nem találó kérdéseket intéz-nek egymáshoz a legények. A tiszt szolgák, vagy a tiszt étkezében serénykedők rejtelmes mosoly-gással hallgatják a tanakodást és fölényesen vet-nek oda egy-két szót, mint aki mindent tud, de nem akar beszélni. És most nem nevetik ki a más- kor lenézett legényeket. A háború pszicholó-giáját jellemzi, hogy ilyenkor a „kutyamosó” is fontos személy.

Este a takarodó után új élet van a kaszár-nyában. A szakasz-szobákban siri csönd támad, amit a takarodó monoton bus hangja elesendül a rézkürt öbléből. Senki sem alszik a legények közül. De csak nyugovó testük van a kaszárnyá-ban a durva pokróc alatt. Lelkük elszáll tova: kis faluba, csendes házikóba, ahol most gyöngé világ mellett egy levél fölé hajolva busulnak. A legények megvárják, míg az inspekción tiszte be megy, kötelessége szerint szemlét tartani, hogy mindnyájan otthon vannak-e a fiuk. A napos káplár odavilágít a lámpával az ágyakra.

Rendben van minden. Eltávoznak. Most egyszerre suhogás támad a szobában. A takaró alól kíváncsi fejek bujnak elő. És megkezdődik a halk tanakodás.

Sokáig beszélgetnek a legények. Tanako-dásuk belenyulik a késő éjszakába. Végre a szobaparancsnok csendre inti őket. Lassankint elaludnak. És álmódnak véres csatákról, szomorú csatateri temetésekről.

Ki tudja, hogy az álom nem válik-e valóra? . . .

— **Személyi hír.** Botka Béla főispán, ki hivatalos ügyekben néhány napig Budapesten idő-zött, tegnap este visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **A szabad liceum előadása.** A Torontál-megyei Magyar Közművelődési Egylet nagybecs-kereki szabad liceuma f. évi március hó 21-én az állami polgári és felső kereskedelmi iskola disztermében előadást tart. Az előadás tárgya: A társadalomtudomány köréből. Irta és előadja: Dr. Klei n Mór főrabbi. Tartalma: A társadalom-tudomány általánosságban. — A társadalom-tudomány a multban és jelenben. — A társadalom-tudomány tárgyai és segédeszközei. — A társa-dalomtudomány viszonya az élettanhoz. — Élet-tani vétségek. — A társadalomtudomány feladatai és céljai. — A társadalomtudomány eszményei. Az előadás délután 5 órakor kezdődik. Belépő-dij nincs.

Itt említjük meg, hogy a liceumi előadások ez évi ciklusában a holnapin kívül még három előadás lesz. Március 28-án, amikor a nőkérdés-ről vitaelőadást tart a liceum, április 4-dikén a francia forradalomról lesz előadás vetített képek-vel, az utolsó előadásként pedig irodalmi és művészeti matiné rendez a kultúregyesület a vármegyeház disztermében. A matiné Jankó

Ágoston alispán beszédet mond, Knyaskó Lajos felsőkereskedelmi iskolai igazgató irodalmi előadást tart, Somfai János egy novellát és trefás verset olvas föl, Kaposi Józsa a szin-társulat kitünő énekesnője énekelni fog, a fil-harmonikusok egyesülete pedig két kiváló zene-számmal fog a műsoron szerepelni,

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen kisebb jelentőségű folyó ügyeket intéztek el.

— **Kossuth Lajos halálának évfordulója.** Még benne vagyunk a márciusi ünnep hangula-tában s ez ünnepi hangulat máris szomorúvá válik, ha eszünkbe jut, hogy ma, március 20-án 15 esztendeje annak, hogy Kossuth Lajos Turin-ban meghalt. 1894-óta március 20-ika gyász-ünnepe a magyarnak s az ország minden részé-ben kegyelettel áldoznak Kossuth Lajos halha-tatlan emlékének, ha nem is hangos szóval és külsőleg, de a szívében bizonyára gyászol min-den igaz magyar ember.

— **A szabad iskolából.** A kultúregyesület munkásgimnáziumában tegnap este Perl Mihály tanár folytatta vegytani előadásait, amelynek során tegnap az alkohol, szesz, bor, sör és ecet-gyártást s ezek vegyi folyamatait ismertette igen tanulságosan több kísérlettel illusztrálva előadását. Utána dr. Czirbusz Géza tanár gazdasági földrajzi viszonyainak ismertetését folytatta az ő kiváló tudásával nagy figyelem mellett.

— **A vörös kereszt és a háború.** Az Or-szágos Vörös-Kereszt-Egyesület központja leira-tot intézett a vörös-kereszt torontálmegei választ-mányához, amelyben közli, hogy háború esetén Nagybecskerekben betegnyugvó állomást fognak létesíteni, ennek következtében a központ felhívja egyszersmind az itteni választmányt, hogy ehhez szükséges intézkedéseket haladéék nélkül tegye meg s minden egyes intézkedésről haladéék nélkül értesítse a központot. A betegnyugvó állomás egyelőre néhány szót emberre lesz csak beren-dezve, szükség esetén azonban 2-3 ezer sebes-ült gondozására is be fognak rendezkedni.

— **A messinai gyűjtő-bizottság ülése.** Az olaszországi földrengés károsultjai javára Toron-tálmegyében rendezett gyűjtést intéző-bizottság holnap vasárnap délelőtt 11 órakor a vár-megyeház főispáni kistermében ülést tart, a melyen a gyűjtés eredményét fogja megállapítani.

— **A loávató bizottságok köréből.** A vár-megye főispánja a nagybecskereki első loávató bizottság polgári állatorvosát, Deisinger Ig-nácot ezen tisztje alól felmentette s helyébe a második bizottság állatorvosát, Axman Jánost, a második bizottság állatorvosául pedig Filépp György városi állatorvosát nevezte ki. — Ugyan-csak Botka Béla főispán a bánlaki loávató bi-zottság becsőbiztosát, Milatevics Józsefet közbejött akadályok miatt tisztje alól felmentette s helyébe Dózsa László ujfalu-lakost nevezte ki becsőbiztosnak.

— **A T. H. E.-vasutak menetrendje.** Nagy-becskerek város közönsége még a mult év ok-tóber havában felterjesztést intézett a kereske-delmi miniszterhez, amelyben kérte a T. H. E. vasutak menetrendjének az 1908. május 1-je előtti állapotába való visszahelyezését. A miniszter ér-tesít most a várost, hogy a kérelem különböző okokból nem teljesíthető. A kérés visszautasítá-sát a miniszterium azzal indokolja meg, hogy a Nagybecskerek-Zsombolya között közlekedő 5911 számú keskenyágányú vonat menetrendjének megváltoztatása egyenesen az érdekeltég határo-zott kérelmére történt 1908. május 1-től, még pedig olyképp, hogy a keskenyágányú vonat most csatlakozhatik Zsombolyán a Temesvár-felé in-duló 726. számú vonathoz. Igaz ugyan, hogy a menetrendnek ily módon való módosítása Nagy-becskerek város közönségére nézve kényelmesebb, mint azelőtt volt, mert a keskenyágányú vonat most 3 óra 58 perc helyett már hajnali 2 óra és 31 perckor indul, azonban a vonatmenti érde-keltségre nézve forgalmi és kereskedelmi szem-pontból véve ez a menetrendváltozás föltötte ked-vező, mert az érdekelték nemcsak sokkal hamar-abb érkezhettek, illetve szállíthatják áruikat a zsombolyai piacra, hanem ezenkívül még a te-mesvári piacon is idejekorán megjelenhetnek, ami

reájuk nézve szintén nagy előnnyel jár. A mi-niszterium válaszáat az állandó választmány tuda-másvételre ajánlja a közgyűlésnek.

— **A háborús mozgalmak.** A háborús izga-mak ma váltakoztak a békehírekkel. Sokan biz-nak a hatalmak föllépésének eredményében s azt hiszik sikerül a háborút elkerülni, mások azon-ban nem biznak már ebben s egyre lesik a moz-gósításról szóló hírt. Egyébként azonban Becs-kereken változatlan az állapot s csak annyiban történt változás, hogy a behívott tartalékosokat az oppovai házakba elszállásolták s itt marad-nak a további rendelkezésig. Ma reggel beszéltek, hogy a honvédtartalékosokat leszerelik s egy-részüket már le is szerelték, de ez nem felel meg a valóságnak. A honvédtartalékosok és póttartalékosok kinn tanyáznak a barakkokban s erősen gyakorlatoznak. Voltak, akik az éjjel egész ezred gyalogságot láttak keresztülvonulni a városon, de ez is csak a tufeszített fantázia látta. Sem az éjjel, sem ma nem történt újabb csapatzállítás.

A vármegye déli határszéléről is jöttek rém-hírek. Hertelendfalva, Homolicz, Sándoregyháza, Beresztócz és Sztarcsova községekben az a hír volt ugyanis elterjedve, hogy a szerbiai Grocska község táján állomásozó 5-6000 főnyi szerb ka-tonaság át akar törni a vármegye déli határszé-lére. Ez a hír a déli községekben nagy izgalmat keltett, de később sikerült megnyugtanni a lakos-ságot, hogy a hír nem igaz, már csak azért sem, mert Grocska táján alig van néhány szerb katona. Szóval az izgalom nem pihen el s nem is nyug-szanak meg addig az emberek, míg csak szépen haza nem vonulnak megint a katonáink.

— **Adakozás.** A keresztyén nőegylet céljaira adakoztak: Aag Józsefné 4 kor., Boros Géza 6-20 kor. (gyűjtés), Kiss Ernő 4 kor. (E három név a mult számból tévedésből kimaradt). Kiss Ferenc, 10-30 kor. (gyűjtés), Kozelnicky György 2 kor., Éva József 2 80 kor. (gyűjtés), Nádudvari Gabor 5 kor., özv. Molnár Mihályné 3 kor., Turbucz Gergelyné 4 kor., Makai Ferenc 4 kor., Kovács Károly 1-20 kor., Nagy Dániel 2 kor., Raesko Andrásné 1-20 kor.

Fényképészeti készülékek műkedvelőknek. Mindazoknak, akik a fényképészet, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll cégnek Bécs, Tuchlauben 9.) es. és kir. udvari szállító 1854. óta fennálló fényképészeti eszközök külön-legességei áruházat, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi bérmentve a cég. (a)

Az epeutak megbetegedéseinek a legkiválóbb orvosok már évtizedek óta a Ferenc József-keserü-vizet erőteljes és természetes oldó erejénél fogva a legkitünőbb eredménnyel rendelik. Naponkénti adag: 1 pohárral, felmelegítve reggel éhgyomor-ra veendő. 196 6/2

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecs-ke-reki anyakönyvi hivatalban legújabbban a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Bergenthal Herman, izr. kereskedő és Bergenthal Irma izr. — Tyuresia Dragomir, gk. hivataloszoja és Turinszki Julia gk.

Születések: Szegfi Sándor, rk. állami tanító, leánya. — Martinov János, gk. napszámos, fia. — Lénárd Verona, rk. eseléd, fia. — Gede-necker János, rk. főmolnár, fia. — Gratzoil Mi-hály, rk. pénzügyőri szemlész, fia. — Schönher József ág. ev., leánya. — Kovács József, rk. nap-számos, leánya. — Beck Gábor, izr. kereskedő, fia. — Kálai János, rk. napszámos, fia. — Gom-bár Lajos, rk. kömives, leánya.

Halálozások: Molnár Teréz, rk. 4 éves, agykérlob. — Popov Tivadar, gk. 9 éves, tüdő-lob. — Besenyik Katalin, ág. ev. 11 hónapos, tüdőlob. — Pollinger Jakab, rk. 42 éves napszá-mos, tüdővész. — Krumenacker Mária, rk. 3 éves, gégelob. — Herbotter József, rk. 6 napos, élet-gyenge. — Özv. Schindelmann Nándorné, rk. 82 éves, aggkór. — Kökény Menyhért, rk. 54 éves zenész, szivhüdes. — Özv. Ambrus Józsefné, rk. 82 éves, aggkór. — Martinov Tivadar, gk. 52 éves napszámos, rák. — Gyukets Vazul, gk. 90 éves földmives, aggkór. — Podebrázcki Vencelné, gk. 58 éves agyguta. — Özv. Buchbinder Simonné, izr. 73 éves, aggkór. — Özv. Kripanov Jánosné, rk. 64 éves, bélbomlás. — Özv. Péter Ferencné,

Utolsó divatu

(274-x,2) valódi angol

paletók és esőköpenyegek.

Liptay Dezső

kalap- és férfi divat áruházában
Nagybecskerek.

rk. 75 éves, aggkór. — Frank Sebestyén, 66 éves napszámos, idült bélhurut. — Szlankaménac Dusánné, 32 é. tüdővész. — Tusán Hajnalka, 19 hónapos, görvélkór. — Lutz Erzsébet, 7 hónapos, bélhurut. — Novakov János, 2 hónapos, görsök. — Gatz János, 44 éves, agyguta. — Jovanov Györgyné, 52 éves, veselob. Scipu János, 55 éves, húgyvérűség. — Rahin Bógity, 71 éves napszámos, heveny veselob. — Ragin Leoszava, 2 éves, tüdőlob. — Martinov Milica, 5 éves, szivhűdés

A Liniment, Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás köszvény, csuznál stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések minden fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnál, minő: a korela és hányóhasfolyás, az altestnek Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitünő háziszér jó eredménytel alkalmaztatott bedörzsölésként az influenza ellen is és üvegekben: a 80 fill., 1 kor. 40 fill. és 2 kor. a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony”-védjegyre és Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni. 2-42

Minden anya érdeklődik a „Scott-féle Emulsió” iránt, mely lapunk hasábjain most sokszor ajánlatik. Ez egy híres csukamájolaj készítmény, melyet gyermekek előszeretettel vesznek be és mely nekik minden esetben, melyben eddig közönséges csukamájolajat használtak, gyors és biztos segítyt nyújt. Kapható minden gyógyszerárban. (d)

TÁVIRATOK

A háboru előtt.

— A mai hírek. —

Budapest, március 20. (A „Torontál” eredeti táv.) A hatalmak közbelépésének terve dacára sem jönnek megnyugtatóbb hírek a háborus bonyodalmakról. Ellenkezőleg, minden jelentés rossz hirt hoz. Így a budapesti katonai ügyosztályban egész határozottan mondják, hogy hétfőn megjelenne a mozgósítási parancs. Egy másik jelentés azt mondja, hogy az összes vasut-igazgatóságok elkészítették már a katonai vonatok menetlevelét. Egy harmadik jelentés pedig, amely a legaggasztóbb az, hogy a szerbek még mindig nem jözanodtak ki, ellenkezőleg, folyton fenyegetődnek s egyre harciasabb hangulatba lovalják bele magukat.

A „Frankfurter Zeitung” jelentése szerint Szerbia a hatalmakhoz egyöntetű köriratot intézett, amelyben előre kritizálja monarchiáknak állítólag hétfőn átadandó jegyzékét és a szerb kormány kijelenti, hogy nem szerel le még abban az esetben sem, ha a monarchia jegyzéke ultimátum lenne.

Belgrádi jelentés szerint, mihelyt monarchiánk követe átadja Magyarországnak és Ausztria mostani jegyzékét, a szerb kormány azt a szkupstina elé terjeszti azzal, hogy visszavonja-e a szkupstina a követelésekre vonatkozólag február 14-én hozott határozatát. Milovanovic külügyminiszter úgy nyilatkozott, hogy nem hiszi, miszerint a szkupstina visszavonná ezt a határozatát. A szerb honvédelmi bizottság tegnapi ülésén is foglalkozott ezzel a kérdéssel s a bizottság megkérdezte az ülésen megjelent képviselőket, hogy vajjon a szkupstina visszavonná-e februári

határozatát. A képviselők erre kijelentették, hogy erről szó sem lehet.

Más belgrádi jelentések is a szerbek harcís hangulatáról adnak hirt. A lakosság követeli a fokozott fegyverkezést, fenyegeti a kormányt, hogy tétovázik és követeli a háborut.

Budapest, március 20. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Fiuméből sürgönyzik, a közös hadügyminiszterium részéről rendelet érkezett az „Adria”-társaság igazgatóságához, hogy hajói minden pillanatban csapatok szállítására álljanak a hadvezetőség rendelkezésére. Az Adriának Triesztből ma érkező „Báró Fejérvary” nevű nagy gőzöst máris hadi célokra fogják használni. Ugyancsak lefoglalták már az Ungarocroata „Maros” nevű gőzöst. A tegnapi nap folyamán számos magasrangú katonatiszt érkezett Fiuméba, akik, mint értesülünk, az ide levonuló csapatok továbbítására vonatkozólag tesznek intézkedéseket.

Zárából sürgönyzik: Antivári közelében két orosz cirkálóhajót láttak.

Budapest, március 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Egy tekintélyes bécsi lap katonai munkatársakiszámította, hogy körülbelül mennyibe kerülhet a monarchiának a mostani árak mellett a szerb háboru. E számítások szerint minden egyes katonára naponként 12 korona költség esik, ami már magában foglalja a nélkülözést szenvedő tartalékos katonák családjainak adandó segítyt is. Ha a háboruban résztvevő katonák számát 400.000-re tesszük, úgy a napi pénz-szükséglet 4 millió és nyolcszáz ezer koronát tesz ki s ha a háboru csak 3 hónapig is tart, úgy ez 437 millió koronájába fog kerülni az államnak. Az összes kiadások ezzel még nincsenek felsorolva. Ha a háborut — amint most valószínűnek látszik — két oldalról kell folytatni, úgy ez a körülmény csak növelni fogja a kiadásokat s így bátran lehet 500 millió koronát számítani. Ezenkívül a szükség valószínűleg úgy fogja magával hozni, hogy az operációk befejezése után legalább is 150.000 embert vissza kell majd hagyni mintegy 2 hónapra s ezek eltartása körülbelül 112 millió koronával fogja növelni a kiadásokat s így az összes kiadások máris túlhaladnák a 600 millió koronát. Ehhez hozzá kell még számítani az invalidusoknak, árváknak özvegyeknek adandó nyugdíjösszegeket és kárpótlásokat, ami körülbelül szintén 150 millió koronát fog kitenni. Ha már most az eddig felmerült mintegy 200 millió korona költséget, illetve kiadást is hozzá-számítjuk, úgy végeredményben látjuk, hogy egy három hónapig tartó háboru körülbelül 950 millió, tehát majdnem egy milliárd koronájába fog kerülni Ausztria-Magyarországnak.

Budapest, márc. 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Jól értesült forrásból eredő hírek szerint a hatalmak közbelépése azt eredményezte, hogy magyar politikai körökben a helyzetet kissé kedvezőbbnek és békésebbnek tünteti fel. A helyzet kedvező megítélése azonban csak a külföldi hatalmak magatartására vonatkozik, Szerbiával szemben azonban még mindig igen feszülnek tartják a helyzetet s a magyar politikusok egy része nem is hiszi, hogy Szerbia engedni fog a követelésekből.

Külföldről érkezett jelentések hinni engedik, hogy a konfliktus pusztán csak

Szerbia területére fog szoritkozni s nem okoz majd szélesebb körű kavardást.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, március 20. (A „Torontál” eredeti táv.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután fel 3 órakor Bécsbe utazott, ahol holnap a király külön kihallgatáson fogadja. A miniszterelnök a kihallgatáson jelentést tesz a királynak az általános politikai helyzetről.

Kossuth Ferenc állapota.

Budapest, március 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter állapotában tartós javulás állott be, úgy, hogy remélhetőleg a jövő héten ismét elhagyhatja a szobát.

Kossuth Lajos halálának évfordulója.

Budapest, március 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Lajos halálának mai évfordulója alkalmából Kossuth sirja körül nagy mozgalmasság uralkodott. A sirnál megjelent Kossuth Lajos Tódor is, aki koszorut tett le atyja sirjára. Megjelent a sirnál azonkívül számos képviselő és sok testület képviselője s általában sok koszorut és virágot tettek a sirra.

Délután 3 órakor a függetlenségi párt Kossuth-lakomát rendezett, amelyen Bethlen István gróf mondott a Kossuth-serleggel beszédet. A beszéd, amely Kossuth Ferenc tudtával történt, a fuzió szükségességét hangoztatja, majd kifejti, hogy nem szabad a hitet elveszteni a függetlenségi elvek diadala iránt, amelyet mint végeczt említ a beszéd.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, március 20. (A „Torontál” ered. táv.) A függetlenségi és 48-as párt ma délután 5 órakor értekezletet tart. Az értekezleten valószínűleg megjelenik Apponyi Albert gróf is, aki a kongrua dolgát terjeszti az értekezlet elé.

Határidő-tűzet.

Budapest, márc. 20. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	27-92
Buza (októberre)	27-60
Rozs (áprilisra)	22-96
Zab (áprilisra)	17-98
Tengeri (áprilisra)	15-30

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Hölgyek és urak

figyelmébe ajánlom a tavaszi idényre érkezett

ujdonságaimat,

amelyek nálam óriási választékban és mesés olcsó árért szerezhetők be.

Saját készítésű férfi- és gyermeköltönyök, felöltők, nadrágok stb.

Különlegességek: Gyermekkosztümökben. Női és leányka felöltők, gallérok ujdonságai a leg-

nagyobb választékban. Külön mértékosztály, d u s szövételválasztékkal.

FRANK LAJOS NAGYBECSKEREK, (ezelőtt Kovács Gedeon.) (250-20.4)

A „Korona-Szálloda” éttermében hetenkint kétszer zene-estély

szórdán és vasárnap

Ritter Tóni közismert cigányprimás zenekarával. Ritter Józsi hírneves kishögös cselló-szólója.

Közlete 8 óraker.

Szives pártfogást kér

Közlete 8 óraker.

STRASSER M. ÉS TÁRSÁ Korona-szálloda, Nagybecskerek.

:: :: **Vegyenek** :: ::

divatos ruhádszeket, Antukat-ernyőt,
harisnyát, gyermekeknek „labdát“

BENÓ TESTVÉREKNÉL, EZELŐTT KOKITS A. F. A „PILLANGÓHOZ“, NAGYBECSKEREK.

Alapított 1870. (282-41) Telefon 201.

Gyengeséget

még ha betegség után való szervi betegség is könnyen le lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor,

Ar Emulsió vas-tartalmú. A SCOTT-féle módszer véd. Joggát - a hálaért - kérjük Nyeltembe venni.

amely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a

SCOTT-féle Emulsiót

eszményi gyógyszerként fogadja. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorosa táplálóból, mint a közönséges csukamájolaj.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógyszertárban. 12h-32

Nyilttér.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Csikos
Kockás
Shantung
Árműre

Selyem

Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

48/5-7,2

és „Henneberg“ selyem 1 K 35 f-től feljebb, bérmentve és vámmentesen. Minta postafordultával.

Serravallo

jéle

CHINA-BOR vastartalommal
Hygienikus kiállítás Bécs 1906. Allamdíj, díszoklevél és nagy aranyérem.
Ermítő szer: gyöngékedők, vérszegények és lábadozó betegek számára.
Etvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító ital.
Több mint 5000 orvos elismerés.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Megrendelhető minden gyógyszertárban. 1/4 literes palack K. 2.60, 1 literes palack K. 4.80

STOCK

Cognac Medicinal

szavatoit valódi borpárlat

Camis & Stock

gőzpároló telepéből

BARCOLA.

Cognac gőzfőzde állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.

3-17.11

Kedden, folyó hó 23-án, este

a „Rózsa“ kávéházban

NAGY

TOMBOLA-ESTÉLY.

Kezdeté 10 órakor.

Ezután hetenként egyszer, minden kedden tombola-estély.

(239-x7)

GNOM-MOTOR

4000 nél több üzemben. Leg-egyszerűbb, szolid építés. Villamos gyújtó. Gépész nem szükséges. Legsekélyebb fogyasztás. Kedvező fizetések. Prospektus ingyen.

Oberurseli Motorgyár Részvény-Társaság
Bécs, VI/2, Gumpendorferstrasse 72.
165-126

Legelőnyösebb beszerzési forrás

kerékpárok, varrógépek, pneumatik

és az ezekhez való alkatrészek számára. „Janus“ kerékpárok 3 évi jótállással 95 koronától feljebb. Köpeny 4 korona, prima légszövek egy darabban 3 koronától, acetylen lámpák 2 koronától, kerékes csengők 1 koronától, kézi csengők 30 fillértől, fogantyúk 30 fillértől, prima láncok 3 koronától, prima pedálok 3 koronától feljebb. Szabadfutó készületek, nyergek, táskák, tengelyek stb az összes szisztémához, muffok, csövek minden nagyságban stb. stb. legolcsóbban kaphatók Saját javító, nikkelező és emallírozó-műhelyek. Naponkint postai szétküldés. Kérje ingyen és díjmentesen nagy és diszes kiállítású katalógusunkat, melyet bárkinek szívesen küld.

MAX SKUTEZKY
kerékpár-importháza **Wien, I, Stubenring 6.**

235-123

Husz-harminc méter
jóminőségű

széna eladó

Bencze Antal és fiánál.

258-2.2

Legfinomabb

Padló-lakkfesték
Spritusfesték
Olajfesték

266-64

nagyban és kicsinyben
kapható

Tolveth Frigyes

fűszer-, csemege- és festék-kereskedésében
Nagybecskerek, Hunyadi-utca.
Telefon 63. sz. Telefon 63. sz.

Garantált

70%-ot takarít az
„OSRAM“

kevésbé érzékeny villamos izzókörte, amely minden helyzetben használható, ugyancsak

50%-ot takarít a
„TANTAL“

nem érzékeny villamos izzókörte, beszerezhető a gyártól előirt áron

KINDL F. ÉS TÁRSA
cégtől Nagybecskereken,
az áll. el. isk. épületében, szemben a vármegyeházával.
265-10.4

Nyomdász-tanuló

jó családból

azonnal felvétetik.

BOR

Kadarka	---	---	---	---	30 K
Kövidinka	---	---	---	---	32 K
Finom fehér	---	---	---	---	34 K
Rizling	---	---	---	---	40 K

hektoliterenként hamisítatlan
kitünő minőségben eladó

Dr. Nagy Dezsónél
Nagybecskereken.
15-x.12

Müncheni „Salvator-sör“ kapható ma és minden nap friss csapolás. Ezenkívül a **„Szent István-sör“**

is állandóan csapon van.

213-x.19

MARCOIN JENŐ kaszinó vendéglős.

M e g h i v ó.

„Az alibunári járási hitelszövetkezet” (korlátolt felelősséggel)

1909. évi március hó 28-án délelőtt 10 órakor tartja Alibunáron a községi háza tanácstermében

XI. évi rendes közgyűlését,

melyre a szövetkezet tisztelt tagjait ezennel meghívja.

Dr. Korsós Elemér, vezérigazgató.

T á r g y s o r o z a t:

1. Az 1908. évi mérleg-, veszteség- és nyereség-számla előterjesztése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1908. üzleti évről s a felmentvény megadása fölötti határozat.
3. A tiszta nyéremény felosztása.
4. 2 igazgatósági tag választása.

275-11

Vagyon.				M é r l e g - s z á m l a.				Teher.	
1	4	Leltár	950		1	83	Üzletész	88052	71
2	15	Kötvény	5000		2	82	Tartalékalap	35185.54	
3	28	Osztrák-magyar bank	206	30	3		1908. évben befolyt be- lépési díjak	229.—	
4	31	Perköltség	239	78	4		10% javadalmazás	798.98	36213 52
5	40	Ingatlan	1433	84	5	79	Betét	86955	95
6	81	Váltó	310475		6	11	Betétkamat adó	426	71
7	85	Pénztári állomány	2667	42	7	25	Adomány	216	55
					8	12	Átmeneti kamatok 1909. évre	2816	
					9	74	Visszszámítási váltó	99700	
					10	69	Igazgatósági jutalék	798	98
					11		Tiszta nyereség	5791	92
			320972	34				320972	34

Tartozik.				V e s z t e s é g - é s n y e r e s é g - s z á m l a.				Követel.	
1	4	Leltári leírás	100		1	65	Kötvénykamat	185	78
2	11	Betétkamat adó	426	71	2	86	Váltókamat	23802	53
3	72	Adó	1761	57	3	80	Késedelmi kamat	410	96
4	37	Házbér	320						
5	46	Betegsegélyző pénztár	90	08					
6	49	Betétkamat	4267	11					
7	75	Fizetések	3100						
8	76	Üzleti költség	474	69					
9	77	Visszszámított váltókamat	5969	23					
10	67	Kétes követelések	500						
11	82	Tartalék-alap javadalmazása	798	98					
12	69	Igazgatósági jutalék	798	98					
13		Tiszta nyereség	5791	92					
			24399	27				24399	27

Alibunár, 1908. évi december hó 31-én.

Kracsunov Aurál, könyvelő.

Ü z l e t v e z e t ő - i g a z g a t ó s á g:

Dr. Korsós Elemér s. k., vezérigazgató.

Mohaupt Gyula s. k.

Krsztics György s. k.

Jovanovics Tima s. k.

Oreschkovics Frigyes s. k.

Jelen mérleg-, veszteség- és nyereség-számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva, teljesen megegyezőnek találtuk.

F e l ü g y e l ő - b i z o t t s á g:

Eugls Fülöp s. k., elnök.

Dr. Anca Péter s. k.

Ambrus József s. k.

id. Sántha Gyula s. k.

Miatov Ráda s. k.

